

βρασταριὰ ἡ, ἀμάρτ. βρασταρά Α.Κρήτ. βρα-
σταρὲ Δ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βραστάρει καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ά.

Θερμὸν λουτρόν μετὰ εὐδῶν χόρτων χρήσιμον ὡς
μέσον θεραπευτικὸν εἰς πολλὰς ἀσθενείας.

βραστασιὰ ἡ, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός παρεκταθὲν εἰς -ασιὰ κατὰ
τὸ συνών. ζεστασιὰ.

Θερμὸν περιβάλλον. Συνών. ζεστασιὰ.

βραστερὸς ἐπιθ. σύνηθ. βραστιρὸς βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ερός.

1) Ὁ ἔχων τὴν ιδιότητα νὰ βράζῃ εὐκόλως, ὁ ψηνό-
μενος ταχέως, ἐπὶ ὁσπρίων σύνηθ.: Ἀρακᾶς βραστερός.
Φάβα βραστερή. Φασόλια βραστερά. Συνών. βλασερός
1, εὐκολόβραστος, καλόβραστος, καλόψανος, ἀντίθ.
ἀνέψανος, κακόβραστος. 2) Ὁ ζέων θερμῶς. (Σκοπ.)
κ. ἀ.: Βραστερὸ νερό. 3) Ὁ μόλις ἐξεληθὼν τοῦ κλιβά-
νου, ὁ ἔτι λίαν θερμὸς, ἐπὶ ἄρτου Λεξ. Δημητρ. Συνών.
βλασερός 2, ζεστός, καυτός. 4) Θερμὸς, ἐπὶ τό-
που Ρόδ.: Βραστερὸ μέρος. 5) Ὁ μὴ αἰσθανόμενος ψύ-
χος, ἐκεῖνος ποῦ δὲν κρυώνει Ρόδ.: Βραστερὸς ἄνθρωπος.

βράστη ἡ, Κάρπ. Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Ρόδ.
Σύμ. Τῆλ. ἰβράστη Λυκ. (Λιβύσσ.) βράστα Ἀπουλ.
Καλαβρ. (Μπόβ.) βραστά Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός. Ἡ λ. καὶ μεσν. Τὸ βράστα
κατὰ τὸ ζέστα, τὸ δὲ βραστά κατ' ἐπίδρασιν τῶν ὀξυ-
τονουμένων εἰς -ὰ Ἰταλικῶν οὐσ., ὅσον *infermità*,
libertà, *malignità* κττ.

Α) Κυριολ. 1) Πυράκτωσις ἰδίως μετάλλου Κάρπ.:
Παροιμ. φρ. Πάνω 'ς τὴν βράστη κολλᾷ τὸ σίερον (διὰ τὴν
σημ. ἰδ. βράσι 2). 2) Θερμότης, καύσων Κάρπ. Κύπρ.
Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Ρόδ. Σύμ. Τῆλ.: Ἀρκίνησεν νὰ
'πολαχανιάζῃ 'πὺν τὴν βράστην Κύπρ. Ἐβρασιν ἡ ράχι
του κ' ἰγύριβγιν νήσκουν νὰ κάτση γιὰ νὰ φυλαχτῇ ἀπ'
τοῦ νήλιου τὴν ἰβράστην Λιβύσσ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ.
Θανατ. Ρόδ. στ. 517 (ἐκδ. G Wagner σ. 48) «χάνει καὶ ἀπο-
λένει τον εἰς κρύον κ' εἰς τὴν βράστην». Συνών. ζέστη.

3) Πυρετός Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Κύπρ. Λυκ.
(Λιβύσσ.) Ρόδ. Σύμ.: Ὁ ἄρρωστος ἔχει πολλὴν βράστην
Ρόδ. Τὸν τσάκωσε πάλιν ἡ βράστη αὐτόθ. Τὸ μωρὸν τὸ
ἄφησε ἡ βράστη Κύπρ. 4) Φυλακὴ (ἐκλαμβανομένη ὡς
μέρος θερμὸν) Κύπρ.: Ἐκάτσαν τον 'ς τὴν βράστην.

Β) Μεταφ. 1) Γενετήσιος ὀργασμός, ἐπιθυμία πρὸς
συνουσίαν Κύπρ.: Ἐδεῖ πολ-λὴν βράστην. 2) Τὸ ὀξύ-
τατον σημεῖον καταστάσεώς τινος, ἀκμὴ Κύπρ. Ἡ σημ.
καὶ μεσν. πβ. Ἀχιλλ. στ. (162 ἐκδ. Hesselting) «βράστη
τοῦ πολέμου».

Πβ. βράσι, βρασά, βρασίλα, βράσιμο, βρασίος,
βράσμα, βρασμός.

βραστήρας ὁ, Ἀθῆν. βραστήρα ἡ, Ἀθῆν.

Ἐκ τοῦ λογίου οὐσ. βραστήρ.

1) Λέβης ἐντὸς τοῦ ὁποίου διὰ τοῦ κάτωθεν διοχε-
τευομένου ἀτμοῦ βράζεται ζάχαρις πρὸς παρασκευὴν σι-
ραίου. 2) Δεξαμενὴ ἐντὸς τῆς ὁποίας ζυμοῦται ὁ στα-
φιδόκαρπος καὶ μεταβάλλεται εἰς γλεύκος.

βραστικός ἐπιθ. Κύπρ. βραστικό τό, Ἰκαρ. Κρήτ.
Χίος.

Τὸ μεταγν. ἐπιθ. βραστικός.

1) Θερμὸς Κύπρ.: Ἄσμ.

Θέλει τὸ σπῖτιν παστρικόν, θέλει το νὰ 'ν' τῶαι βραστικόν.
Συνών. ζεστός. 2) Οὐδ. οὐσ., βραστάρει 1, ὁ ἰδ., Ἰκαρ.
Κρήτ. Κύπρ.

βραστογαλιὰ ἡ, Ἡπ. Πελοπν. (Ἡλ. Μαζαίικ. Τρίκκ.
Φεν.) κ. ἀ. βραστουγαλιὰ Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Θεσσ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. γάλα ἡ ἐκ τοῦ
οὐσ. βραστόγαλο κατὰ παρέκτασιν ὡς ἀβγογαλιὰ, ἀλευ-
ρογαλιὰ, ἀρμυρογαλιὰ, πρωτογαλιὰ κττ.

Γάλα βρασμένον με ἄλας χρησιμεῖον ὡς κυρία τροφή
τῶν ποιμένων. Συνών. βραστόγαλο.

βραστόγαλο τό, Κρήτ. κ. ἀ. βραστόσσα Νάξ. (Φιλότ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. γάλα.

Βραστογαλιὰ, ὁ ἰδ.

βραστοκούκκια τά, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. κουκκιά πληθ.
τοῦ κουκκί.

Κουκκιά ὠμά, τὰ ὁποῖα διατηροῦμενα ἐπὶ πολὺν χρό-
νον εἰς τὸ ὕδωρ καὶ καθιστάμενα μαλακά τρώγονται κατὰ
τὰς νηστησίμους ἡμέρας (ἡ σημ. κατὰ παρασυρτισμὸν
πρὸς τὸ βράζω, βραστός). Συνών. βρεχτάδια, βρε-
χτάρια, βρεχτοκούκκια.

βραστολάχανο τό, ἀμάρτ. βραστολάχανου Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. λάχανο.

Ἀγριὸν τι χόρτον, τὸ ὁποῖον τρώγεται βραζόμενον.

βραστολογῶ ἀμάρτ. βραστολοῶ Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βραστολόγος.

Μένω κατ' οἶκον ἢ εἰς μέρος θερμὸν πρὸς προφύλα-
ξιν ἀπὸ τοῦ ψύχους: Ἄς ἡβραστολοηθῇ νὰ τοῦ περάσῃ
τὸ καταρρικό.

βραστονέρι τό, Πελοπν. (Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. νερό. Τύπος
βραστόνερον παρὰ Σομ.

Ὑδωρ ὄχι ψυχρὸν, ἀλλὰ θερμὸν: Αὐτὸ τὸ νερὸ δὲν
πίνεται, γιὰτ' εἶναι βραστονέρι. Συνών. βρασονέρι.

βραστός ἐπιθ. κοιν. ἰβραστός Λυκ. (Λιβύσσ.) βρα-
στὲ Τσακων. βρασός Ἡπ. (Χιμάρ. κ. ἀ.) βραστή ἡ,
Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν.)

Τὸ μεσν. ἐπιθ. βραστός. Διὰ τὸν τύπ. ἰβραστός τοῦ
Λιβύσσ. πβ. τὰ αὐτόθι ὁμοία ἰβράστη, ἰγλυκειά,
ἰγλῶσσα, ἰστιγνή (στιγμὴ) κττ.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ ζέων, ἐπὶ ὑγρῶν ἐν γένει κοιν.:
Καφὲς βραστός. Βραστὸ γάλα - νερὸ κττ. κοιν. || Φρ. Τοῦ
'ρθε σὰν τοῦ σκύλλου τὸ βραστὸ νερὸ (ἐπὶ τοῦ παρὰ προσ-
δοκίαν περιφρονηθέντος ἢ προσβληθέντος) Κρήτ. Συνών.
ζεματιστός, καυτός. β) Ὁ ἐν τετηκνίᾳ καταστάσει
εὐρισκόμενος πολλαχ.: Μολύβι βραστό. γ) Ὁ ὑποστάς
ζύμωσιν Πελοπν. (Κορινθ.): Βραστὸ κρασί (οἶνος παρα-
σκευαζόμενος διὰ τῆς ζυμώσεως τοῦ γλεύκους μετὰ τῶν
στεμφύλων). 2) Ἐφθός ἐν ὕδατι, βρασμένος κοιν.:
Γάλλος βραστός. Κόττα βραστή. Κρέας - ψάρι βραστό. Ἀβγά
βραστά κοιν. || Φρ. Βραστὸ ξύλο (τὸ εἰσαγόμενον εἰς συ-
σκευὴν πλήρη θερμοῦ ὕδατος διὰ νὰ καμφθῇ καὶ δὴ τὸ
κεκαμμένον, τὸ στραβόξυλο) Ναύστ. 3) Θερμὸς, ζε-
στός Κύπρ. Ρόδ. κ. ἀ.: Βραστὸ ψωμί Κύπρ. Βραστή πέ-
τρα αὐτόθ. Βραστός ἀέρας Ρόδ. || Φρ. Κάτσε 'ς τὰ βραστά

σον (ήσυχασε, συνών. φρ. *κάτσε 'ς τ' ἀβγά σου*) αὐτόθ.
|| Ἄσμ.

*Μήτε τοῦ ἡλίου εἶμαι βραστός μήτε τοῦ ὁ-σοῦ καμένος
μήτε γλυτῶν κρασὶν ἤπια τῶ' εἶμαι πεζαρισμένος*
(ὁ-σοῦ = ἡσχιον, πεζαρισμένος = ζαλισμένος ἢ βαρύθυμος
καὶ σκυθρωπός) αὐτόθ. 4) Ἐπὶ μετάλλου, διάπυρος,
πυρακτωμένος Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.): Παροιμ. φρ. *Τὸ σί-
διρον ἰβραστὸν κουπαν-νεῖετι* (διὰ τὴν σημ. ἰδ. βράσι 2).

5) Μεταφ. ἀργός, ἐπὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἁσματος βρα-
δέως ψαλλομένου) Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Πές μας του λίγου
βραστό* (φρ. ἀπευθυνομένη εἰρωνικῶς πρὸς ψάλλοντα). 6)
Πληθ. βραστά, δημοτικά τραγούδια, ὡς τὰ κλέφτικα
καὶ τὰ συμποσιακά, ἀργῶς ᾄδόμενα Πελοπ. (Βούρβουρ.):
*Ὁ δεῖνα εἶναι καλύτερος ἅμα τραγουδάη τὰ βραστά παρὰ
ἐκεῖνα τοῦ χοροῦ.*

Β) Οὐσ. 1) Θηλ. βραστή, φαγητὸν παρασκευαζό-
μενον ἀπὸ ψάρια καὶ κρομμύδια καὶ ἄλλας φυτικές οὐ-
σίας ἡρτυμένας μετ' ὄξος καὶ ἔλαιον ἢ ἀπὸ δαμάσκηνα
καὶ ἐλαίας καὶ κρομμύδια ἡρτυμένα ὁμοίως Πόντ. (Ἄμισ.
Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κρήτ. (Με-
ραμβ.) καὶ ὑπὸ τὸν τύπ. *Βραστοὶ Μακεδ.* 2) Οὐδ. α)
Κρέας βρασμένον κοιν.: *Κάνω βραστό. Τρώγω βραστό.*
Βραστό ἀρνάκι - βοδινό. β) Ἀφέψημα φυτικῶν οὐσιῶν
Λυκ. (Λιβύσσ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραστάρι 1. γ)
Ἄρτος θερμοὺς μόλις ἐξαχθεῖς ἀπὸ τὸν φοῦρνον Κύπρ.

βραστοτύρι τό, Πελοπ. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βραστός καὶ τοῦ οὐσ. τυρί.

Τυρὸς παρασκευαζόμενος διὰ τῆς προσθήκης τῆς πυ-
τίας μόλις βράση τὸ γάλα.

βράσωμαν τό, Πόντ. (Χαλδ.) βράδωμαν Πόντ. (Κε-
ρασ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βρασώνω.

Προσβολὴ ὑπὸ τῆς νόσου εὐλογίας. Συνών. βρά-
σασμαν.

βρασώνω Πόντ. (Χαλδ.) βραδώνω Πόντ. (Κερασ.)
Παθ. βρασοῦμαι Πόντ. (Ἱμερ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράσα.

Μεταδίδω εἰς τινα τὴν νόσον εὐλογίαν. Παθ. προσ-
βάλλομαι ὑπὸ τῆς εὐλογίας. Μετοχ. βρασωμένος 1) Ὁ
πάσχων ἐξ εὐλογίας. 2) Ὁ φέρων τὰς οὐλὰς τῶν ἐξαν-
θημάτων τῆς εὐλογίας. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βλογίαις 1
καὶ βρασέας.

βραχαδέλλι τό, ἀμάρτ. βραχαδέλλ' Θάσ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βραχάδι διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - ἐλλι.

Μικρὰ πέτρα: *Τοῦ 'κουφι μὲ μὶ τὸν βραχαδέλλ' 'ς τοῦ
κιφάλλ'.*

βραχάδι τό, ἀμάρτ. βραχάδ' Θάσ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άδι.
Μέρος ἔχον βράχους, βραχῶδες: *Σ' τὰ βραχάδια μέσα
πάει κι σπέρν'.*

βράχας ὁ, ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 220.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βράχος διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - α κας ἢ τοῦ βραχάκι καὶ τῆς καταλ. - ας. Πβ.
καὶ ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,423.

Μέγας βράχος: Ἄσμ.

Μὴν εἶδαι τὸν τράγακα | ἀπάνω 'ς τὸ βράχακα.

βραχάκι τό, σύννηθ. βραχάκ' βόρ. ιδιώμ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βράχος διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - άκι.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Μικρὸς βράχος ἐνθ' ἄν.: *Βρῆκα ἔνα βραχάκ' κι κρύφτ' κα
Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Εὐβ. (Ἄκρ.)
Συνών. βραχίδι, βραχονδάκι, βραχούτι.*

βραχαλίδα ἡ, Ἡπ. κ. ἀ. — Λεξ. Βλαστ. 422.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Εἶδος σαύρας μετ' ἄνθος μελανοξανθόστικτον.

βραχαλίζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. βραγχαῶ. Ὁ μετασχηματισμὸς κατ' ἐπί-
δρασιν τοῦ ροχαλίζω.

Ρέγγω. Συνών. ροχαλίζω.

βραχάλισμα τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βραχαλίζω.

Τὸ νὰ ρέγχη τις. Συνών. ροχάλισμα.

βραχάμι τό, Πελοπ. (Μάν.) βραχάνι Τσακων.

Κατὰ ΜΔέφνερ Λεξικ. τῆς Τσακων. Διαλ. 78 λ. Ἀρα-
βική.

1) Εἶδος μεταξωτοῦ ὑφάσματος Πελοπ. (Μάν.): Πα-
ροιμ. φρ. *Ἡ βλαντί βλαντί ἢ βραχάμι ἄς λείπη* (λέγει ἢ
νύμφη περὶ τοῦ νυμφικοῦ φορέματος, διότι τὸ βραχάμι
εἶναι κατωτέρας ποιότητος ἀπὸ τὸ βλαντί). 2) Ἀχειρί-
δωτον ἔνδυμα τῶν γυναικῶν ἀπὸ πρασίνην τσόχαν Τσακων.

βραχσά ἡ, Νάξ. (Ἀπύρανθ. Ἐγκαρ.) Σίφν. Σάμ. κ. ἀ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχσα, δι' ὃ ἰδ. βράχος.

1) Τόπος ἀπότομος καὶ βραχώδης παρὰ τὴν θάλασ-
σαν Νάξ. (Ἀπύρανθ. Ἐγκαρ.) Σίφν. κ. ἀ. Συνών. ἀγρι-
οβραχσά. Πβ. ἀποβραχσά. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων.
ὑπὸ τὸν τύπ. *Ἀσπρη Βραχσά* Σίφν. *Βραχσά* τοῦ *Κάβο Σώ-
στη* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 2) Λίθος, πέτρα Σάμ.: *Τοῦ 'συρι
μὲν βραχσά* (τοῦ ἔρριψε κτλ.) Συνών. βράχος Α 3.

βραχσάζω Πελοπ. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Μεσσ. κ. ἀ.)
Μέσ. βραχσάζομαι Κύθηρ. Πελοπ. (Βασαρ. Μαζαίικ. Μεσσ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. βράχσα, δι' ὃ ἰδ. βράχος.

1) Ρίπτω τινὰ ἀπὸ βράχον, κατακρημνίζω Πελοπ.
(Καλάβρυτ.): *Διτάξε τότε ὁ βασιλεὺς νὰ πάρουν τὴ μάνα
καὶ τὸ παιδί καὶ νὰ τὰ βραχσάσουν* (ἐκ παραμυθ.) 2)
Πιάνομαι εἰς βράχον, ἀγκιστρώνομαι Πελοπ. (Μεσσ.):
Βράχσασε τὸ δίχτυ - ἢ ἄγκυρα κτλ. Συνών. βραχώνω
2. 3) Ἐνεργ. καὶ μέσ. ἀνέρχομαι εἰς δύσβατα καὶ ἀπό-
κρημνα μέρη, εἰς βραχώδεις κρημνοὺς, ὁπόθεν δὲν δύ-
ναι πλέον νὰ κατέλθω, ἐπὶ αἰγῶν Κύθηρ. Πελοπ.
(Ἀρκαδ. Βασαρ. Καλάβρυτ. Μαζαίικ. Μάν. Μεσσ. κ. ἀ.):
*Βράχσασε τὸ τραγὶ Ἀρκαδ. Βραχσάστηκε ἡ γίδα - τὸ κα-
ταίκι Βασαρ. Μάν. Μεσσ. Συνών. βραχώνω 3.*

βράχια τά, Θράκ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βράγχιον.

Τὰ βράγγια τῶν ἰχθύων. Συνών. βραχνία, σπά-
ραχνα.

βραχίδι τό, ἀμάρτ. βραχίδ' Σάμ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βράχος διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. - ίδι.

Μικρὸς βράχος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βραχάκι.

βραχιόλα ἡ, Πελοπ. (Κυνουρ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βραχιόλι.

Τὸ ὁστοῦν τοῦ βραχίονος: Ἄσμ.

*Ἐσὺ ἂν δῆς τοῖς τέντες μου, λιγοψυχὰ σὲ πιάνει,
ποῦ 'γὼ 'χω τὰ τευτόξυλα παλληκαριῶν βραχιόλες,
ἐγὼ 'χω τὰ τευτόσκοινα κορασιδιῶν πλεξίδες.*

ΤΟΜ. Δ' — 15

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ